23e jaar. N° 82. Dinsdag 11 Juli 1876.

DE POSTRIJDER

DER PROVINCIE LIMBURG.

Men schrijft in

te Tongeren, bij M. COLLÉE, uitgever en eigenaar van dit blad, groote Markt, n° 51.

De *Postrijder* verschijnt 's dinsdags, 's donderdags & zaterdags.

Abonnement

binnen de stad, 7 fr. per jaar.
buiten de stad, 8 fr. »
Een blad afzonderlijk 15 centimen.
Aankondigingen, 15 centimen per drukregel.

TONGEREN, DEN 11 JULI.

—

Kiezerslijsten.

Volgens de wet is het elk jaar, van den 1e tot 15 augustus, dat men tot de herziening der kiezerslijsten overgaat. Nu, de lijsten op dezen laatsten datum moetende aangeplakt worden, en het herzieningswerk zeer belangrijk en van langen duur zijnde voor de steden en gemeenten, die eene groote bevolking hebben, moeten de besturen dezer lokaliteiten lang voor dezen wettigen tijd de bewerkingen van herziening beginnen.

De personen, die op de kiezerslijsten nog niet ingeschreven zijn en die meenen het recht te hebben er op gebracht te worden, moeten zich met hunne overtuigingsstukken op het bureel van den sekretaris hunner stad of gemeente aanbieden om hunne inschrijving te eischen.

Deze poging is onmisbaar voor de burgers, die den kiezerscijns niet kunnen volledig maken dan bij middel van belastingen, in eene andere gemeente betaald dan deze, waar zij hunne woonplaats hebben.

Men weet dat men in rechtstreeksche belastingen ten profijte van den Staat, patent meêbegrepen, moet betalen, te weten : fr. 42,32 om algemeene kiezer, 20 fr. om provinciale kiezer, 10 fr. om gemeente kiezer te zijn.

Bovendien, om op de kiezerslijst gebracht te worden, moet men ten minste 21 jaar oud en Belg van geboorte zijn, of de naturalisatie ontvangen hebben.

Met de gewone naturalisatie kan men provinciale of gemeente kiezer zijn. De groote naturalisatie wordt vereischt om algemeene kiezer te worden.

De liberale jeugd.

De fransche dagbladen kondigen een ijzingwekkend manifest af, door de studenten in de *libre-pensée* van de officieele universiteit van Parijs, gericht tot de « studenten der beide werelden » en waarin getoond wordt welke verwoestingen de « onsterfelijke grondbeginsels en de moderne leerstelsels » enz., hebben aangericht in het jonge geslacht, sedert het studenten-kongres te Luik, gehouden in 1867, en dit ondanks de verschrikkelijke lessen van dezen tijd. Wij deelen de voornaamste zinsneden uit het *manifest* mede waarop, wij bijzonder de aandacht der familiën inroepen, ten einde hun het kwaad aan te toonen, dat er gesticht wordt door de Staats-universiteiten en de scholen zonder God.

INTERNATIONAAL STUDENTEN-KONGRES.

Aan de studenten der beide werelden.

Studenten der beide werelden,

Afbrekende met al de kleingeestige vooroordeelen, die door eene gezonde en koude logiek worden verworpen, met een stevig geloof al de beleedigingen en den laster trotserende, hebben wij het initiatief genomen van een internationaal kongres, *zonder uitsluiting of voorrecht*, waar al de vrijdenkende en republikeinsche jeugd hare overtuigingen zal kunnen komen verfrisschen, hare krachtdadigheid harden en met kalmte de noodige hervormingen bestuderen, die voor de toekomst zullen noodig zijn.

Dit denkbeeld van een kongres is grootsch en vruchtbaar.... Maar opdat onze toenadering niet vruchteloos zij, moeten wij ons rond dezelfde gedachten scharen en eene vlag aannemen, die door niemand verloochend wordt; wij moeten ons vereenigen op een gemeenzaam grondgebied.

Ziedaar waarom wij, vooral, gedacht hebben onze bekrachtingen te moeten meêdeelen, onze leerstelsels samen te vatten, en onze hoop voor het aangezicht van allen staande te houden.

Dit was zooveel te meer noodig, aangezien wij in eenen tijd van strijden leven. Sedert eeuwen is er een tweegevecht tot der dood aangegaan tusschen de Kerk en de revolutie, tusschen de duisternis en het licht, tusschen de wetenschap en het geloof. Wij zijn op het punt tot het uiterste der krisis te komen, de toestand is snijdend. Van de twee samenlevingen welke tegenover elkander staan, de burgerlijke samenleving en de geestelijke samenleving, moet er eene vergaan, spoedig vergaan.

Sluiten wij ons bij elkander aan, en laat ons eindelijk krachtdadig handelen.

Onze tegenstrevers hebben hunnen *syllabus;* laat ons ook de onze hebben : bekrachtiging der wetenschap, der revolutie, der rechtveerdigheid.

Wij zijn godloochenaars, revolutionnairs, socialisten?

1° *Wij zijn godloochenaars.* Omdat de stof ons toeschijnt onderworpen te zijn aan onveranderlijke wetten, onafhankelijk van elk mirakel van elke bovennatuurlijke tusschenkomst :

Omdat het denkbeeld van eenen God, eeuwige en oneindige Schepper, niet kan overeengebracht worden, niet alleen met de hedendaagsche wetenschap, maar evenmin met hetgeen de meest oppervlakkige beschouwing ons leert.

Omdat het tot grondslag en billijking dient aan al de gezagvoerende en oppermachtige leerstelsels, waaronder het menschdom tot heden toe heeft geleden;

Omdat het ten dien titel is uitgevonden, met het doel op eene verzekerde wijze, de onwetenheid en de lafhertigheid der volkeren te exploiteren.

2° *Wij zijn revolutionnairs;*

Omdat het geloof zonder de werken een dood geloof is;

Omdat het volk gelijk heeft moede te zijn, dien beloofden vooruitgang, steeds onbereikbaar, voor onze oogen gespiegeld te zien;

Omdat de leerstelsels der programmas in praktijk moeten worden gebracht en in feiten moeten worden veranderd;

Omdat de politieke hervormingen, zoolang reeds in de vergetelheid gelaten, heden meer dan ooit hoogdringend zijn;

Omdat de republiek eindelijk moet ophouden een ijdel woord en eene doellooze bewering te zijn;

Omdat, in een woord, wij het oogenblik gekomen zien, de ketting der tijden aan elkander te knoopen en ons aan de overleveringen te herinneren van 1789 en 1793, welke door zooveel opvolgende overweldigingen onderbroken werden.

3° *Wij zijn socialisten :* Omdat wij overal het princiep van gelijkheid zoo niet vernietigd ten minste vervalscht zien;

Omdat binnen de honderd jaren na de afkondiging van de *Droits de l'Homme* er nog « besturende » kasten bestaan, die de wet geven aan de massa der onterfden;

Omdat in eene samenleving, in welke de werkers blootgesteld zijn van honger te sterven, of eeuwig veroordeeld te blijven tot een verpletterenden en onvruchtbaren arbeid, waarin de ondergeschiktheid van den mensch aan den mensch, op hierarchieke wijze gewettigd, ons toeschijnt onwettig en onrechtveerdig, om niet te zeggen misdadig te zijn.

Zoodanig is de geest die ons bezield, zoodanig zijn de beredeneerde overtuigingen welke ons beheerschen; dusdanig is het terrein op hetwelk wij u uitnoodigen om met ons te komen beraadslagen over de levende vraagpunten van den dag.

De verklaring is overgroot; dit programma is er slechts een beknopt overzicht van, een zeer bekrompen basis over de werkzaamheden.

Dat de grootheid van het werk niemand ontmoedige! Indien wij niet bepaald de wettelijke oplossingen doen zegevieren, zullen wij ze ten minste hebben voorbereid, en het is reeds een zeer groot werk den weg te hebben geopend en ontruimd. *De Kommissie.*

Ziedaar, landgenoten, de vruchten van den verkankerden liberalen boom. Hebben wij geen gelijk onophoudelijk onze pen te scherpen ter bestrijding van het liberaal staatsonderwijs?

Is het onze plicht niet ouders en voogden gedurig te verwittigen en hunne aandacht in te roepen op de afgronden waar het liberaal staatsonderwijs ons onvermijdelijk moet heen voeren?

Het gedrag en handelwijze der overgroote meerderheid beantwoorden deze vragen bevestigend.

Wij roepen u heden toe; blijft in deze goede stemming voor het katholijk onderwijs volherden want ten dien prijze alleen kan de samenleving nog gered worden.

L'indicateur breveté des chemins de ter pour le mois de **JUILLET** 1876, est en vente chez M. COLLÉE, libraire, Grand'Place, 51, à Tongres. — Prix avec carte : **25** centimes.

Abonnement d'un an 3 fr. id. de six mois fr. 1,50. Envoi franco le 1er du mois.

BINNENLAND.

NOG EEN DOMMERIK. — De heer Leo Bouillon, een der beste ingenieurs, heeft de wereld verlaten voor het klooster van Latrappe, bij Chimay.

Hoe menig dwaze wereldzot zal, als hij voorbij gaat, en pater Bouillon ziet op het land werken, zoo de Trapisten doen, niet zeggen in zijn eigen : « Nog een dommerik! » en nogtans, die dommerik zal Leo Bouillon zijn, die den ingenieur onder het grof patershabijt gedoken heeft.

Als men den ijzerenweg te Brugge legde en men een deel van het Kapucienenklooster nam, om het later geheel te pakken, stonden de ingenieurs op zekeren morgen, met rollen papier, in hun hand te wijzen, te meten en te passen.

Een Kapucien, met langen baard, komt bij en vraagt beleefd en eenvoudig, om de plans te zien.

« Wat zoudt gij daarop zien? » zegt er een.

« Gij zoudt daarmeê niets weten » zegt een ander heerke.

« Kwestie! zegt de pater. »

« Kruip in uw klooster, snauwde een derde. »

« Hewel, zegt de pater, terwijl ik het moet zeggen, 'k ben de ingenieur zulkeen geweest, en ik kom zien, of gij uwe plans volgt in het innemen van ons klooster. » Zij gaven hem de papieren, hij zag ze na, mat en paste zonder beslag, en hij zei : *tot hier*, en hij groette de heeren. Dat was ook geen dommerik!

— *Begrafenis met fransche complimenten.* — In eene naburige buitengemeente der provincie Antwerpen is, eenige jaren geleden, eene compagnie vrijwillige pompiers ingericht. De commandant van dit korps is erg Franschgezind.

Dezer dagen stierf een der pompiers, en er werd besloten, dat de overledene met buitengewone plechtigheid zou begraven worden. Al de pompiers werden verzocht de lijkplechtigheid bij te wonen, en ten einde de militaire eer aan den afgestorvene te bewijzen, moest ieder een geweer of karabijn meebrengen.

Alles ging uitnemend goed en wel, maar toen de dorpelingen vernamen, dat de commandant eene *fransche* redevoering op het graf zou aflezen, ontstond er eene oneenigheid. Met veel juistheid deed men opmerken, dat het Vlaamsch de voorkeur moest hebben; dat ieder dan zou kunnen verstaan, wat er gezegd werd, enz.

De commandant echter wilde van geen Vlaamsch weten : in die taal zou hij zijn gedacht niet goed kunnen *exprimeeren* en hij bleef *mainteneeren* dat hij in het fransch zou *parleeren*.

De dag der plechtigheid brak aan; de vrijwillige pompiers waren allen op hunnen post. De commandant bevool, dat de militaire eer aan den rand van het graf zou bewezen worden. *Attention;* als ik *feu* roept! zegde de commandant, moet ge allen te gelijk uw geweer afschieten.

In het sterfhuis en in de kerk liep alles goed af; de pompiers gedroegen zich echt *militairement*, kortom, ferm en deftig; maar met de Fransche redevoering op het graf geraakte alles in de war.

Bij het einde zijner redevoering moest de commandant met tranen in de oogen lezen : *Feu notre regretté ami, nous a été enlevé à la fleur de l'âge :* doch nauwelijks was het woord *feu* over zijne lippen of *pif, pouf, paf, rètteteltertè!* De eene scheut klonk achter de andere.

— Wat vangde nu aan! *nondemille, nondequeu,* schreeuwde de commandant driftig.

— Wel, ge hebt gij *feu* gezegd, riepen de pompiers.

— Ja maar, dat is deze *feu* niet! Alle *feu's* zijn, nondepatate, in 't Fransch niet eender! *Feu,* die ik daar kom te zeggen wil podekke! niet *vuur* zeggen.

— Dan haddet gij maar in 't Vlaamsch moeten spreken, riepen de manschappen allen te gelijk; zoo hadden we zeker den eenen *feu* voor den anderen niet genomen.

Ongelukkig, nu de heele dienst in de war was, en toen de commandant eindelijk, met eene stem als eene klok, *feu* commandeerde, ging er eilaas! maar een enkel scheutjen af, dat als *fut* in de lucht klonk. Het poer was in het eerste *feu* verslonden!

Ziedaar in wat verlegenheid een commandant kan komen, die denkt dat het beter is een Fransch *discours* te doen dan, wel de taal te spreken, die het algemeen hier verstaat.

— Een ongetrouwd heer had een goede knecht, die echter één slechte eigenschap had. hij hield namelijk van den wijn van zijnen meester. Deze, die eigenschap kennende, wilde zijn knecht daarom niet wegjagen, doch gelaste hem, dat hij altijd moest zingen, zoolang hij in de wijnkelder was. Op die manier meende mijnheer een waarborg te hebben dat de man niet dronk. Maar wat deed toen de knecht? Hij zong, op zijne manier arias, uit operas, waarin veel gerust werd, onder ander die van de *Favorite. Qu'il reste seul!...* een, twee, drij... *Avec son déshonneur.*

BUITENLAND.

Montenegro.

Montenegro is niet het kleinste landje in ons werelddeel, maar stellig het kleinste landje in Europa, dat in staat is den oorlog te verklaren. Bij de laatste volkstelling (1864) bedroeg het cijfer der bevolking 196,000 zielen. Niet veel dus, en toch te veel, wanneer men let op hetgeen een landje voortbrengen kan, dat bij eene lengte van ongeveer 60 Engelsche mijlen (een Engelsche mijl heeft 1660 meter en is dus ongeveer een kwartier lang) een breedte van 35 Engelsche mijlen heeft. Het is doorsneden door de kalksteenen ruggen der Dinarische Alpen, en een ware doolhof van nauwe valleien. De Montenegrijnen zeggen : toen de aarde werd geschapen en steenen over de aarde werden uitgestrooid, barstte de zak, waarin die steenen geborgen waren, en allen vielen op Montenegro.

Montenegro is de naam, door de Venetianen aan deze landstreek gegeven, en eene vertaling van « Czernagora », dat in de taal des lands : het zwarte gebergte beteekent. Zeer juist is op dit oogenblik die naam niet. Althans niet, voor wie van den kant der Adriatische zee zijn oog op de grijsgekleurde heuvelen laat rusten. Doch waarschijnlijk heeft de sombere tint der pijnboomwouden, die vroeger deze heuvelen bedekten, tot den somberen naam aanleiding gegeven. Het uitsluitend bergachtig karakter van het land heeft de Montenegrijnen arm doen blijven, maar vrij tevens. Zonder de vlakten kunnen zij niet leven, en juist uit het bezit der vlakten dreigt hun, in de tegenwoordige politieke omstandigheden, het verlies der vrijheid.

Hoofdzakelijk houden de inwoners zich op zeer primitieve manier met landbouw, wijnbouw en vischvangst bezig. Huiden, wol, wildbraad, gedroogde en gerookte vischen, gedroogd vleesch, geel verfhout zijn de voornaamste uitvoeringsartikelen.

De Montenegrijnen behooren tot den Servischen stam, maar het onrustig leven op het hooge gebergte drukt een eigenaardigen stempel op dit volk. Ze zijn woest, strijdlustig en steeds gewapend. De gordel van den herder is vol pistolen en dolken, en de landbouwer spit zijn akker, met een geweer op den rug hangend. Oog om oog, tand om tand is de spreuk, die voor hen het begrip van alle rechtveerdigheid omvat.

De voornaamste sieraden in de woningen zijn wapenen en schedels van verslagene vijanden. De rijkdom bestaat meest in schapen en geiten, die zij 's winters, bij gebrek aan voedsel, in de Oostersche stad Cattaro verkoopen, terwijl ze in het voorjaar die weer aan hunne buren ontrooven. Er is geene enkele ommuurde stad, maar ongeveer driehonderd dorpen, die elk onder een hoofdman staan, en zoodra het gansche land moet geraadpleegd worden, komen die hoofdlieden bijeen op eene weide bij Centtinje, de hoofdplaats. De regeering is zoo goed als republiekeinsch-monarchaal. Het wereldlijk en geestelijk bestuur berustte tot voor korten tijd bij een prins-bisschop, die den titel van « Vladika » droeg, en die een dertig jaar geleden in print werd voorgesteld, in geestelijk gewaad met een geweer op den schouder.

In 1851 werd het geestelijk en wereldlijk gezag gescheiden, het hoofd van dit laatste « Vorst » genoemd; wetten in het leven geroepen — doch niet zonder dat deze nieuwigheden op verzet stuitten. Nog in 1856 werden de misdadigers op de volgende eigenaardige wijze ter dood gebracht : een honderdtal Montenegrijnen, tot verschillende districten behoorende gingen om den veroordeelden staan, en losten tegelijk hunne geweren op hem, opdat de betrekkingen van den ter dood gebrachte niet zouden kunnen zeggen : deze of die heeft onzen bloedverwant gedood.

In 1855 kreeg het land een burgerlijk-en strafwetboek. De inkomsten en uitgaven bedroegen ongeveer 120,000 gulden. De vorst ontvangt jaarlijks van Rusland een jaargeld van 8000 ducaten, en van Frankrijk een van 50,000 fr. Behalve de lijfwacht van den vorst, bezit het land van de zwarte bergen geen staande leger. De verdediging des lands is aan allen opgedragen, die de wapenen kunnen voeren, en wier aantal op 20 tot 25,000 wordt geschat.

Toen de Turken in 1389 het grootste deel van Servië veroverden, stietten zij het hoofd voor Montenegro, waarover de nakomelingee van eenen schoonzoon van den Servischen monark Lascarus bleven heerschen. Sinds zijn de Montenegrijnen ritoos in oorlog met de Turken geweest, overal waar zij maar konden, bondgenooten zoekende. Zij plaatsten zich in 1710 onder de bescherming van den Russischen keizer. Peter den Groote nam dit beschermheerschap aan dat zich voornamelijk hiertoe bepaald heeft, dat de Russische keizers den Vorst-bisschop inzegenden, geld godsdienstige boeken en bisschoppelijke kleederen zonden. Toen in 1852 Daniëlo Petrowitch tot vorst benoemd was, en Montenegro door Rusland als een onafhankelijke Staat was erkend, trachtte Turkije zijne vermeende rechten te laten gelden. Er ontbrandde een bloedige oorlog. en Omer-Pacha, dia met 50,000 man het land wilde binnenrukken, ontmoette een zoo wakkeren tegenstand, dat de Sultan bevel gaf tot den terugtocht en Montenegro's onafhankelijkheid erkende. In 1862 kwam het weer tot den oorlog, toen de Montenegrijnen den opstand in Herzogewina ondersteunden. De Turken drongen toen het land binnen, bezetten Cettinje, en legden den Vorst vrij gustige vredesvoorwaarden op. Sinds 1860 staat Vorst Nicolaas I. die in 1841 geboren werd, aan het hoofd van dit oorlogzuchtige landje.

De manier, wrarop de Montenegrijnen oorlog voeren, is nog zeer oorspronkelijk. Een Montenegrijn vraagt nooit om genade. Wordt iemand zwaar gewond, en kan men hem niet uit 'svijands handen redden. dan snijden zijne makkers hem het hoofd af. Wie in 'svijands handen valt, beschouwen zij als dood. Hunne gewonden dragen zij op de schouders uit het gevecht. Wapenen, een weinig brood en kaas, een beetje knolloof, brandewijn, een oud kleedingstuk, een paar schoenzolen van ruwe huiden vervaardigd — ziedaar de geheele uitrusting van een Montenegrijn Regent het, dan winden zij eenen ruwen wollen doek om het hoofd, leggen hun geweer onder zich en slapen. Tegenover den vijand kunnen zij nooit kalm blijven. Zij zijn zeer behendige schutters, die partij weten te trekken van elk voordeel, dat de grond hun biedt; van elken boom, steen of kuil. Zij vuren meest in eene liggende houding. zoodat men hen moeilijk raken kan. Toch zijn zulke strijders altijd moeilijk tegenover geregelde troepen te gebruiken.

Gedurende de laatste dertig jaren is men vrij algemeen van opinie geweest, dat men den Montenegrijnen gelegenheid geven moest op eene vreedzame wijze door landbouw, handel en nijverheid te kunnen leven, maar Turkije weigerde uitbreiding van Montenegro's grondgebied, tenzij de suzereiniteit der Porte wierd erkend, en hiertoe hebben de Montenegrijnen nimmer willen overgaan. Wanneer zij thans voor Herzegowina vechten, vechten zij voor het bezit van akkers, waarop koren groeit, en van weiden voor hunne kudden.